

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU PRITAIKANT „ŽALGIRIO“ ARENĄ ASMENŲ SU NEGALIA POREIKIAMS

2017 m. lapkričio 6 d. Nr. (17)SN-210)SP-83

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) gautas D. L. (toliau – Pareiškėjas) skundas dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu. Pareiškėjas nurodo, jog 2017 m. spalio 13 d., nuvykęs į Kauno „Žalgirio“ areną (toliau ir – arena) stebėti krepšinio rungtynių, pastebėjo, jog pusė vietų, pritaikytų asmenims su judėjimo negalia, besinaudojantiems neįgaliųjų vežimėliais, „Žalgirio“ arenoje yra panaikinta, ir toje vietoje pastatyti staliukai su kėdėmis. Pareiškėjas taip pat teigia, jog arena (administruojama VšĮ Žalgirio krepšinio centro; toliau ir – Centras) atsisako leisti asmenims su negalia nemokamai stebėti krepšinio varžybas, nors anksčiau tokia galimybė buvo sudaroma.

Tarnyba kreipėsi į Centrą, prašydama pateikti informaciją apie arenos vietų pritaikymą asmenims, turintiems judėjimo negalią.

Lygių galimybių kontrolierius

n u s t a t ė:

2017 m. spalio 20 d. Tarnyboje gautas Centro 2017 m. spalio 20 d. raštas Nr. 28, kuriame paaiškinama situacija dėl pasikeitusių neįgaliųjų vietų skaičiaus arenoje Kauno „Žalgirio“ rungtynių metu. Rašte nurodoma, jog nuo 2017/2018 metų krepšinio sezono pradžios buvo perskirstytos negalių turinčių žmonių vietos „Žalgirio“ namų rungtynių, žaidžiamų arenoje, metu. Vietoje anksčiau turėtų neįgaliųjų vietų 106–111 sektorių viršuje dabar numatytos vietos 106–107 sektoriaus viršuje, taip pat 118–119 ir 124–125 sektorių apačioje (nuliniame lygmenyje). Esant didesniai susidomėjimui, neįgalumą turintiems asmenims (su vežimėliais) gali būti numatomos

vietos ir 112–113 sektorių apačioje (nuliniame lygyje). Nurodoma, jog siekiant geresnės tvarkos ir didesnio patogumo negalią turintiems asmenims nuo šio sezono neįgaliųjų bilietai apmokestinti simboliškai. Tai – įprasta renginių organizatorių praktika (dažnai kainų lygiai netgi visai nediferencijuojami atsižvelgiant į darbingumo lygį). Eurolygos rungtynėse arba Lietuvos krepšinio lygos rungtynėse, žaidžiant su didžiosiomis komandomis, bilieto kaina asmenims su negalia – 3 eurai (plius vieno euro aptarnavimo mokestis), kitose Lietuvos krepšinio lygos rungtynėse bilietas kainuoja 1 eurą (plius vieno euro aptarnavimo mokestis). Nurodoma, kad įsigyjant bilietą galima racionaliai paskirstyti vietas arenoje, t. y. judėjimo negalią turintiems asmenims skiriamos vietos neįgaliųjų zonose, o kitą negalią turintiems žmonėms ir juos lydintiems skiriamos vietos sėdimajame sektoriuje. Taip išvengiama situacijų, kai negalią turintys asmenys arenoje randa užimtas jiems skirtas vietas.

Pareiškėjas papildomai Tarnybai bei Centrai pateiktuose komentaruose nurodė, kad, jo nuomone, vežimėliais važiuojantys žmonės su negalia stebėdami rungtynes iš 112–113 sektoriaus apačioje nuliniame lygyje numatytų vietų patirs nepatogumų, nes vaizdą jiems užstos priekyje tame pačiame lygyje esantys stalai, įranga, sėdintis bei vaikstantis personalas. Vietos, numatytos 118–119 ir 124–125 sektorių apačioje, yra galimai nesaugios, nes ten esančius vežimėliuose sėdinčius žiūrovus gali užgriūti žaidėjas, bandantis „ištraukti kamuolį“. Pareiškėjas teigia, jog arena neatitinka Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 317 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ (toliau – Reglamentas) reikalavimų. Arenoje turėtų būti ne mažiau kaip 246 (2 procentai nuo 12 300 arenos vietų) ne mažesnės kaip 1200 x 850 mm vietos, pritaikytos vežimėliais važiuojantiems žmonėms su negalia. Pareiškėjas taip pat teigia, jog Centro pateiktoje arenos vietų išdėstymo schemoje suskaičiavo 72 vietas, pritaikytas vežimėliais judantiems žmonėms su negalia, tai yra, tris kartus mažiau, nei to reikalaujama pagal įstatymą. Pareiškėjas taip pat pateikė savo siūlymus, kaip tinkamai pritaikyti areną: asmenims su judėjimo negalia skirtas vietas pažymėti specialiais ženklais; važiuojančius vežimėliais neįgalius žmones lydintys asmenys galėtų sėdėti ant pastatomos kėdės už vežimėlio arba atsistoję stebėti renginį; būtinas visų bilietų neįgaliesiems ir juos lydintiems pardavimas (ar nemokamas suteikimas registruotiems vartotojams) internetu; interneto svetainėje turėtų būti labai aiški informacija vežimėliais važiuojantiems žmonėms su negalia dėl automobilio stovėjimo vietų, patekimo į areną.

2017 m. spalio 23 d. Tarnyboje gautas Centro 2017 m. spalio 23 d. raštas Nr. 29, kuriuo atsakoma į Pareiškėjo komentarus. Jame nurodoma, kad, atsižvelgiant į Pareiškėjo pastabas, bus siekiama per kuo trumpesnę laiką įdiegti arenos patobulinimus: išspręsti vietų žymėjimo problemą

ir sužymėti vietas bei parduoti bilietus konkrečioje pažymėtoje vietoje; lydintiems asmenims skirti pristatomą kėdę už asmens su judėjimo negalia vietas; kitiems, nei judėjimo negalią turintiems asmenims, jau dabar skiriamos vietos sėdimuose sektoriuose, o ne vietose, skirtose stebėti rungtynes su vežimėliu; sąlygos užsakyti bilietus internetu jau diegiamos; paruošti planus tinkamam informacijos išdėstymui internete ir pateikti informaciją, kur būtų aiškiai nurodyta automobilio pastatymo ir patekimo į areną schema.

Tarnyboje 2017 m. lapkričio 2 d. gautas Centro papildomas paaiškinimas dėl arenos pritaikymo asmenims su judėjimo negalia. Jame nurodoma, kad, pertvarkius žiūrovų sėdėjimo vietas arenoje, neįgaliesiems skirtų vietų skaičius sumažintas nebuvo, jos buvo tik perkeltos. Vietos pirmame aukšte įrengtos nuėmus pirmą eilę, kurioje bilietai į Eurolygos rungtynes anksčiau kainuodavo vidutiniškai 20 eurų. Iš viso arenoje iš 15 468 vietų per krepšinio rungtynes neįgaliesiems yra skirta 321 vieta. Perkėlimas buvo įvykdytas tik prieš tai pasikonsultavus ir gavus Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacijos Kauno apskrities skyriaus leidimą. Arenoje yra numatytas 2 procentų vietų pritaikymas asmenims su vežimėliais. Nurodoma, kad visų arenos lankytojų saugumui ir patogumui užtikrinti kiekvienas arenos lankytojas privalo turėti bilietą. Ankstesnė sistema buvo ydinga, kadangi anksčiau neįgalieji kartu su lydinčiu asmeniu buvo įleidžiami tik parodžius pažymėjimą. Atliekant tik vizualią patikrą, arena neturėjo tikslių duomenų, kiek asmenų įėjo (privaloma pateikti tikslų skaičių lygoms), buvo sudėtinga užtikrinti saugumą bei sąžiningą patekimą į areną. Jei asmuo neturi bilieto, arena neturi informacijos, kada toks asmuo pateko į areną, toks asmuo gali išeiti ir įeiti jau su kitu lydinčiu asmeniu, ir šiuo atveju galima pasikliauti tik vizualine kontrole ir apsaugos darbuotojų atmintimi. Buvo nuspręsta asmenims, kurie neturi judėjimo negalios, skirti vietas sektoriuose, o vietas, skirtas neįgaliųjų vežimėliams, sužymėti ir sudaryti sąlygas naudotis tik tiems, kam jos būtinos. Sudarius vardinį sąrašą, pagal kurį asmenys, turintys iki 30 procentų nedarbingumo, ir galėtų krepšinio rungtynėse lankytis nemokamai, tačiau Kaune nėra jokios bendros institucijos, kuri vienytų visus neįgaliuosius ir galėtų tokį sąrašą sudaryti. Atsiradus vieningai organizacijai arena galėtų apsvarstyti tokio pobūdžio bendradarbiavimą ir suteikti galimybę lankytis nemokamai pagal sąrašus. Dėl susidariusios situacijos teko priimti sprendimą programuoti bilietus už simbolinę kainą. Bilietus ir į vietas, skirtas įvažiuoti vežimėliais, ir į kitas vietas asmenims be judėjimo negalios, galima įsigyti tiek kasoje, tiek internetu. Arenos vietos parduodamos ne visos iš karto, o palaipsniui, pagal esančią paklausą, siekiant suvaldyti lankytojų srautus. Teigiama, jog, atsiradus didesniai vietai, pritaikytai asmenims su judėjimo negalia, poreikiui, arena galės aprūpinti papildomomis vietomis.

Lygių galimybių kontrolierius

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar VšĮ Žalgirio krepšinio centras, teikdamas krepšinio rungtynių organizavimo paslaugas, nepažeidžia Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatų, pagal kurias, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis asmenų lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs; žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų. Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime konstatavo, kad konstitucinis asmenų lygybės principas nepaneigia pačios galimybės skirtingai traktuoti žmones, atsižvelgiant į jų statusą ar padėtį (Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimas), tačiau konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d., 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos, kurios dalyvė yra Lietuva, 9 straipsnio 1 dalies a) punkte nustatyta, kad valstybės, šios Konvencijos šalys, siekdamos, kad neįgalieji galėtų gyventi savarankiškai ir visapusiškai dalyvauti visose gyvenimo srityse, imasi atitinkamų priemonių, kad užtikrintų neįgaliesiems lygiai su kitais asmenimis fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo vietovėse. Šios priemonės, kurios apima prieinamumo kliūčių ir trukdžių nustatymą ir pašalinimą, *inter alia* taikomos pastatams, keliams, transporto priemonėms ir kitokiems vidaus ir

lauko objektams, įskaitant mokyklas, būstą, medicinos įstaigas ir darbo vietas. Remiantis Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 1 dalies nuostatomis, reikalavimai dėl neįgaliesiems fiziškai tinkamos aplinkos visose gyvenimo srityse įgyvendinami atliekant teritorijų planavimą ir statinių projektavimą bei viešosios paskirties pastatų, būsto ir jo aplinkos, viešojo transporto objektų, skirtų keleiviams aptarnauti, ir jų infrastruktūros, informacinės aplinkos pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams. Už aplinkos pritaikymo neįgaliųjų specialiesiems poreikiams statybos normatyvinių techninių dokumentų parengimą ir jų įgyvendinimo priežiūrą atsako Aplinkos ministerija (Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 2 dalis).

Pareiškėjas skunde bei papildomai pateikiamuose komentaruose nurodo, jog arena neatitinka Reglamento reikalavimų, kadangi arenoje asmenims, turintiems judėjimo negalia, nėra įrengta pakankamai vietų, skirtų tokiems asmenims.

Remiantis Reglamento 74 punkto nuostatomis, viešosios paskirties renginių (teatrų, kino teatrų, koncertų ir kitose) salėse, turinčiose per 500 vietų, turi būti 2 procentai vietų, pritaikytų asmenims su negalia. Kaip nustatyta iš Centro rašytinių paaiškinimų, pateiktos arenos žiūrovų vietų išsidėstymo schemas, arenoje yra įvykdytas žiūrovų vietų perskirstymas, tačiau vietų skaičius asmenims, turintiems judėjimo negalia, nebuvo sumažintas. Iš VŠĮ Žalgirio arenos 2017 m. spalio 23 d. rašte Nr. 29 pateiktų paaiškinimų nustatyta, jog arenoje diegiami patobulinimai, skirti asmenų su judėjimo negalia patogumui užtikrinti (elektroninė bilietų pardavimo sistema, žiūrovų vietų, skirtų asmenims su judėjimo negalia, žymėjimas, informacijos apie asmenų su judėjimo negalia automobilių stovėjimo vietas, patekimo į areną schemas patalpinimas internetiniame puslapyje).

Iš Centro pateiktų paaiškinimų nustatyta, jog arenos įrengimas bei asmenų su judėjimo negalia vietų skaičius atitinka Reglamento reikalavimus. Kaip sužinota iš 2017 m. lapkričio 2 d. VŠĮ Žalgirio arenos pateikto paaiškinimo, arenoje iš 15 468 vietų per krepšinio rungtynes neįgaliesiems yra skirta 321 vieta, t. y. 2 procentai iš visų arenos vietų pritaikytos asmenims, turintiems judėjimo negalia ir besinaudojantiems neįgaliųjų vežimėliais. Pagal VŠĮ Žalgirio arenos 2017 m. lapkričio 2 d. pateiktą paaiškinimą, arenos vietų pertvarkymas įvykdytas gavus Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacijos Kauno apskrities skyriaus leidimą, kuri 2017 metais paskirta atsakinga institucija, prižiūrinčia žmonėms su negalia svarbių statinių projektus bei dalyvaujančia statybos užbaigimo komisijos darbe (žr. <http://www.ndt.lt/statiniu-pritaikymo-neigaliesiems-prieziura/>).

Pažymėtina, jog aplinkybių, kad Pareiškėjui buvo apribotos galimybės stebėti krepšinio rungtynes varžybų vietoje, skirtoje asmenims su judėjimo negalia, asmuo nenurodo.

Pareiškėjas skundžia pasikeitusią mokėjimo už rungtynes tvarką. Kaip nustatyta iš Centro pateiktų paaiškinimų, vietoje anksčiau teiktos galimybės asmenims su negalia stebėti rungtynes nemokamai, šiuo metu asmenys su negalia yra apmokestinami vieno arba trijų eurų mokesčiu. Atkreiptinas dėmesys, jog toks simbolinės kainos nustatymas negalėtų būti traktuojamas kaip asmenų su negalia galimybių ribojimas patekti į krepšinio rungtynes. Centro pateiktame 2017 m. spalio 20 d. paaiškiniame nurodoma, kad, nustatant simbolinę bilieto asmenims su negalia kainą, kuri yra ženkliai mažesnė nei įprasta bilietų į krepšinio varžybas kaina (įprastai bilietų į krepšinio varžybas kainos yra nuo 6,40 euro iki 130 eurų (<https://zalgiris.koobin.com/?idioma=LT>), sudaroma galimybė racionaliai paskirstyti vietas arenoje, užtikrinant, kad į specialiai įrengtas vietas patektų būtent asmenys su judėjimo negalia, ir jų vietos nebūtų užimamos asmenų, galinčių užimti vietas sėdimajame sektoriuje.

Atžvelgiant į nustatytas aplinkybes, nėra pagrindo konstatuoti, jog VšĮ Žalgirio krepšinio centras, „Žalgirio“ arenoje teikdamas krepšinio rungtynių organizavimo paslaugas, pažeidė Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas.

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasis Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 5 punktu,

Lygių galimybių kontrolierius

n u s p r e n d ž i a:

1. Pripažinti skundą nepagrįstu, nepasitvirtinus jame nurodytiems pažeidimams.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją, VšĮ Žalgirio krepšinio centro administraciją.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01119 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Seimo kontrolierius,
laikinai pavaduojantis lygių galimybių kontrolierių

Raimondas Šukys